

Вдосконалення організації готівкового обігу в Україні – чергове засідання Клубу банкірів у НБУ

«Перспективи вдосконалення організації готівкового обігу в Україні» – саме такою була тема чергового засідання Клубу банкірів в Національному банку України 24 жовтня 2016 р. Увагу учасників засідання було зосереджено на реорганізації моделі готівкового обігу в Україні, яку Національний банк затвердив у серпні цього року. Відкрив засідання Заступник Голови Нацбанку Роман Борисенко, який відкрив засідання, наголосив, що важливість цього питання – як для банківської системи, так і економіки в цілому – важко переоцінити.

Основну доповідь з теми виголосив директор департаменту грошового обігу Віктор Зайвенко. Нова концепція, за його словами, передбачає перехід від частково контрольованої моделі організації готівкового обігу, що існує в Україні, до делегованої моделі: НБУ планує передати частину функцій, які виконує в регіонах, іншим учасникам ринку, зокрема банкам.

Зі співповіддю «Напрями та перспективи зменшення частки готівкових розрахунків в Україні» виступив к.е.н., старший науковий співробітник відділу грошово-кредитних відносин Інституту економіки і прогнозування НАН України Євген Бублик. Він, зокрема, зауважив, що питання розвитку та поширення використання сучасних безготівкових платіжних інструментів, зокрема платіжних карток, на внутрішньому ринку. виступає важливою передумовою досягнення макроекономічної стабілізації та формування основ для подальшого розвитку фінансового сектора.

Упродовж останніх двадцяти років платіжні картки отримали найбільше поширення серед платіжних інструментів роздрібної торгівлі у світі завдяки прискореному розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та їх активному залученню у банківській бізнес. Загальноновизнаними позитивними наслідками розповсюдження платіжних карток у світі стали стимулювання споживчого попиту та активізація економічних процесів, оскільки використання платіжних карток спонукає до споживання, а також скорочення обсягів використання готівки, що позитивно впливає на детінізацію економіки.

Необхідність зниження питомої ваги готівки, у т.ч. за рахунок розширення безготівкових платежів, задекларована й у «Комплексній програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 р.». А обраний курс на євроінтеграцію вимагає від України наближення системи платіжних засобів до європейського рівня, у т.ч. за асортиментом та глибиною поширення платіжних інструментів.

Головними потенційними перевагами поширення в Україні карткових розрахунків є: зменшення обсягу готівки в обігу, активізація економічних процесів та підвищення їх транспарентності, зростання податкових надходжень та наближення вітчизняних фінансових ринків до світового рівня. Ці переваги помітно переважають потенційні ризики.

Найбільш суттєвим ризиком збільшення обсягів карткових розрахунків сьогодні є зростання незабезпеченого боргового навантаження на населення та загрози зростаючої злочинності у цій сфері.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної практики показує, що для вирівнювання структури грошової маси та активного зменшення готівки в обігу, поряд з адміністративно-регулятивними обмеженнями, слід також використовувати стимулюючі заходи для популяризації безготівкових розрахунків. Тому насамперед потрібно зосередитись на усуненні технічних проблем використання спеціальних платіжних засобів, зокрема на: розвитку нормативно-правового та технічного забезпечення ринку платіжних карток та підвищення їх привабливості для споживачів за ціновими та безпековими параметрами, – підкреслив Є.Бублик. Підсумовуючи результати обговорення, заступник Голови Національного банку Роман Борисенко підкреслив, що питання, які стосуються готівкового обігу, є дуже непростими і тому Національний банк шукатиме оптимальні рішення, поєднуючи міжнародний досвід і враховуючи всі конструктивні зауваження та слушні пропозиції банківської спільноти та фахового експертного середовища.